

ALKOHOLIN, HUUMEIDEN JA MUIDEN PÄIHDTTÄVIEN AINEIDEN KÄYTTÖÖN PUUTTUMINEN LUKIOISSA

4/2023

Aina, kun sinulle herää huoli opiskelijasta -tee tilannearvio

- kysy opiskelijalta suoraan - tuo asia esiin oman huolen kautta, sinun ei tarvitse "tietää"
- kerro opiskelijalle rehellisesti ja selvästi, mikä sinua huolestuttaa
- tarjoa apuasi ja tukeasi
- ÄLÄ JÄÄ YKSIN MIETTIMÄÄN, pyydä itsellesi työpari
- konsultoi tarvittaessa opiskeluhuollon työntekijää

Alkoholin, kannabiksen, muiden huumausaineiden ja päihtymistarkoitukseen käytettyjen lääkkeiden ongelmakäyttöä voi epäillä, jos opiskelija on esimerkiksi

- sulkeutunut
- masentunut
- jatkuvasti väsynyt, ärtynyt tai vihamielinen
- yhteistyöhaluton

Muita merkkejä voivat olla:

- suhteet omiin perheenjäseniin huonontuneet äkisti
- ystäväpiiri vaihtuu
- arvosanat romahtavat, poissaolot lisääntyvät
- keskittymisvaikeudet
- mielenkiinto aiempiin harrastuksiin häviää
- ruokailu- ja nukkumistavat muuttuvat: valvoo öisin ja nukkuu päivisin
- ulkonäkö ja pukeutumistyyli muuttuvat äkillisesti
- rahaa kuluu aiempaa enemmän, kotoa katoaa rahaa

(Lähde : Haravuori, Muinonen, Kanste & Marttunen 2016)

Opiskelijan päihteiden käyttöä tulee arvioida:

- **AINA, kun huoli tai epäily päihteiden käytöstä on herännyt**
- terveystarkastusten yhteydessä
- jos opiskelijalla on sellaisia oireita, jotka voivat olla yhteydessä päihteiden riskikulutukseen (mm. masentuneisuus, ahdistuneisuus, unettomuus, sukupuolielämän häiriöt, kohonnut verenpaine, rytmihäiriöt, epämääräiset vatsavaivat, muisti-, tasapaino- tai raajojen tuntohäiriöt)
- jos opiskelijalla on toistuvia tapaturmia tai sairaslomia

(Lähde : Haravuori ym. 2016.)

Lukiolla kuuluu puhetta tai muuten tulee ilmi huolestuttava ilmiö

- kerro ilmiöstä opiskeluhuoltoryhmään kuuluvalla henkilölle
- opiskeluhuoltoryhmä käsittelee ilmiötä ja miettii toimenpiteet
- opiskeluhuoltoryhmä seuraa ilmiötä, sovittujen toimenpiteiden toteutumista ja vaikutusta

Aikuisella on oikeus ja velvollisuus puuttua alaikäisen päihteiden käyttöön. Huumeiden käyttö on Suomessa laitonta.

[Oppilas- ja opiskeluhuoltolaki](#), [Huumausainelaki](#), [Lastensuojelulaki](#), [Sosiaalihuoltolaki](#), [Lukiolaki](#)

Lisätietoa päihteistä ja pelaamisesta sekä mistä hakea apua ja tukea [Päihteet ja muut riippuvuudet - Lahti](#)

Päihtynyt opiskelija tai havainto/epäily opiskelijan päihteiden käytöstä koulupäivän aikana

- Henkilö joka havaitsee, puuttuu tilanteeseen. Pyydä aina toinen aikuinen paikalle ja tehkää yhdessä **tilannearvio!** Ole yhteydessä rehtoriin.
- Älä jätä opiskelijaa tai kollegaa yksin. Älä lähetä opiskelijaa yksin kotiin. Muista rauhoittaminen.
- Jos opiskelijalla on vahva päihtymystila tai herää muu huoli opiskelijan terveydentilasta, soita 112.

Alaikäinen opiskelija

Otetaan yhteys huoltajaan

Huoltaja tavoitetaan ja hän vie opiskelijan kotiin. Tehdään lastensuojeluilmoitus.

Huoltajaa ei tavoiteta- otetaan yhteyttä lastensuojeluun ja toimitaan sieltä saatujen ohjeiden mukaisesti.

Täysikäinen opiskelija

Otetaan yhteyttä huoltajaan, jos opiskelija antaa luvan
Opiskelija poistetaan kotiin turvallisuudesta huolehtien

Yhteydenotto opiskeluhuolto palveluihin ensisijaisesti yhdessä opiskelijan kanssa. Sovitaan opiskeluhuollon tukitoimet, seuranta (myös vastuhenkilö) ja tehdään mahdollinen lukion ulkopuolisen tuen arvio.

Kiireellisissä lastensuojeluasioissa lastensuojelun päivystysnumero arkisin klo 9 – 15 p. 044 482 8200 ja klo 15 jälkeen 112-sieltä ohjataan sosiaalipäivystykseen.

Voit tehdä [lastensuojeluilmoituksen](#) sähköisesti

Lahden sote- keskus (entinen kaupunginsairaala)

- Ikärajan päihdepäivystys Harju-osa ensimmäinen kerros (ilman ajanvarausta arkisin klo 8.15–11)
- p. 044 482 8214 klo 8–16 (takaisinsoitto)

Näytteet otetaan [FimLab](#) toimipisteissä. Lähetä terveydenhoitajalta tai päihdepäivystyksestä.

Huumeäytteisiin vaaditaan kuvallinen henkilöllisyystodistus tai alle 16- vuotiaalla huoltaja/ koulun henkilökuntaan kuuluva (henkilökortti mukana) voi olla todistajana. Todistajan henkilöllisyys tarkistetaan.

ALKOHOLIN JA HUUMEIDEN VÄLITTÄMINEN TAI MYYMINEN ALAIKÄISELLE

- koulualueella -> tilanteesta riippuen 112 TAI ennaltaestava.hame@poliisi.fi
- koulualueen ulkopuolella - > ennaltaestava.hame@poliisi.fi

Opiskeluhuoltoryhmä seuraa yhteisöllisen opiskeluhuollon toimenpiteiden tarvetta: opiskeluhuoltamo, terveysneuvonta, vanhempainillat, yhteys poliisiin tarvittaessa